

980117-3

Máme-li po této úvaze, která nás vedla k jakési zatím tentativní tematizaci „smyslu“, přesahující nejen „přítomnost“ ve smyslu toho, co se nám hic et nunc „ukazuje“, ale také naši přítomnost, do které tím či oním způsobem musíme vtahovat a fakticky vtahujeme i svou minulost (bylost), i svou budoucnost (budost), vůbec ještě dál přemýšlet a mluvit o tzv. „původní časovosti“, pak se musíme rozhodnout, máme-li udělat ještě jeden (na první pohled poněkud bláznivý, vši dosavadní tradici cizí a nepřijatelný) krok, totiž v tom, že se budeme tázat po dění a tedy po čase a časovosti onoho „smyslu“, který sami nezakládáme, ale k němuž se v jistých typech porozumění můžeme vztahovat, když se pokoušíme porozumět jednak smyslu přítomnosti své vlastní, jednak smyslu toho, co je nám (naší přítomnosti) přítomné ze světa kolem nás (tj. co je „světem“ toho, co se nám hic et nunc ukazuje). Celá tradice evropského metafyzického myšlení, pokud vůbec o tom, co je „za tím, co se mění“, eventuelně „pode všemi proměnami“, to chápala jako neměnné. Naše otázka míří proto zásadně jinam: táže se po dění smyslu, k němuž se my sami v každé své „přítomnosti“ můžeme a máme vztahovat jako k pozadí či spíše prostředí, jež nám vůbec umožňuje rozpoznávat „směry“, tedy také volit směr svých aktivit. Pokud si vůbec necháme tuto otázku dojít (a neodmítneme ji bez přezkoumání zcela před-sudečně), musíme přinejmenším hypoteticky uvážit možnost, že takové dění (a tedy časování) by mohlo být něčím vskutku „původním“, co potom umožňuje a zakládá dění veškerých – i našich – „přítomností“, a ovšem samo dění všeho „ukazování se“, všeho toho, čemu paušálně a nivelizujícím způsobem říkáme „reálné dění“. Pak by všechno toto „reálné dění“ bylo jen jakýmsi poukazem „za“ sebe, bylo by znamením, kterému je možno porozumět, ale i nerozumět nebo nesprávně rozumět. To není vůbec nic vzdáleného tomu, co vskutku děláme a co z každodenní skutečnosti dobře známe, ale odmítáme v tomto smyslu chápat a interpretovat.

(Praha, 980117-3.)